

Αριθμός 203

Ο ΠΕΡΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΝΟΜΟΣ
(ΝΟΜΟΙ 183(Ι) ΤΟΥ 2004, 103(Ι) ΤΟΥ 2006, 199(Ι) ΤΟΥ 2007, 219(Ι) ΤΟΥ 2012 ΚΑΙ 148(Ι) ΤΟΥ 2018)

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ Αρ. 01/2019

ΔΗΛΩΣΗ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) ασκώντας τις εξουσίες που της παρέχει το άρθρο 7Α(1) των περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμων του 2004 έως 2018, εκδίδει την ακόλουθη Ρυθμιστική Απόφαση που αφορά τη δήλωση ρυθμιστικής πρακτικής και μεθοδολογία διατιμήσεων φυσικού αερίου και καλεί τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να υποβάλουν σχόλια, ενστάσεις ή/και παραστάσεις εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος προσχεδίου.

Η παρούσα Ρυθμιστική Απόφαση θα αναφέρεται ως «Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου».

Η ΡΑΕΚ αφού έλαβε, μεταξύ άλλων, υπόψη:

- Τις πρόνοιες των περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίων Νόμων του 2004 έως 2018 και ειδικά:
  - Του άρθρου 7Α(1)(α) σύμφωνα με το οποίο η ΡΑΕΚ δύναται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών της να λαμβάνει ρυθμιστικές αποφάσεις με τις οποίες να καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα ρυθμίζει την αγορά φυσικού αερίου,
  - Του άρθρου 7(1)(β) σύμφωνα με το οποίο υπάγεται στην αρμοδιότητα της ΡΑΕΚ η έγκριση των όρων και των προϋποθέσεων σύνδεσης και πρόσβασης στο δίκτυο συμπεριλαμβανομένων των διατιμήσεων μεταφοράς και διανομής, καθώς και των όρων, των προϋποθέσεων και των διατιμήσεων για πρόσβαση στις εγκαταστάσεις ΥΦΑ και αποθήκευσης,
  - Του άρθρου 7(1)(η) σύμφωνα με το οποίο υπάγεται στην αρμοδιότητα της ΡΑΕΚ η ρύθμιση των διατιμήσεων, χρεώσεων και άλλων όρων και προϋποθέσεων που επιβάλλονται από τις επιχειρήσεις φυσικού αερίου για οποιαδήποτε προσφερόμενη υπηρεσία,
  - Του άρθρου 7(2)(α) σύμφωνα με το οποίο η ΡΑΕΚ είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό ή την έγκριση, σε επαρκή χρόνο πριν από την έναρξη ισχύος τους, τουλάχιστον των μεθοδολογιών οι οποίες χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό για τη σύνδεση και την πρόσβαση στα εθνικά δίκτυα, συμπεριλαμβανομένων των τιμολογίων μεταφοράς και διανομής, καθώς και των όρων, προϋποθέσεων και τιμολογίων πρόσβασης στις εγκαταστάσεις Υδροποιημένου Φυσικού Αερίου,
  - Του άρθρου 23(1) σύμφωνα με το οποίο κάθε επιχείρηση φυσικού αερίου που διεξάγει τη δραστηριότητα της προμήθειας υποχρεούται για την ασφαλή, επαρκή και καλού επιπέδου προμήθεια φυσικού αερίου προς τους πελάτες σε λογικές τιμές οι οποίες εγκρίνονται από τη ΡΑΕΚ,
  - Των άρθρων 6(1)(β) και 7(1)(ε) σύμφωνα με το οποίο η ΡΑΕΚ ενεργεί κατά τρόπο ώστε να προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών,
  - Του άρθρου 6(1)(ε) σύμφωνα με το οποίο η ΡΑΕΚ ενεργεί κατά τρόπο ώστε να προάγει την ανάπτυξη μιας οικονομικά εύρωστης και αποτελεσματικής αγοράς φυσικού αερίου,
- Την Οδηγία 2009/73/ΕΚ περί κοινών κανόνων για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου στην οποία δυνάμει του Άρθρου 49 (2) (και του αντίστοιχου άρθρου 44(2) του περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίων Νόμων του 2004 έως 2018) προβλέπονται συγκεκριμένες παρεκκλίσεις ονομαστικά για την Κύπρο, ως αναδυόμενη αγορά και οι οποίες ανάλογα με τον τρόπο εφαρμογής τους καθορίζουν τον τρόπο ανάπτυξης της αγοράς φυσικού αερίου,
- Την επιστολή του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΕΕΒ & Τ) ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 2018 με την οποία η ΡΑΕΚ ενημερώνεται ότι πρόθεση του Υπουργείου ΕΕΒ & Τ είναι η ανακήρυξη της αγοράς φυσικού αερίου ως αναδυόμενη και η εφαρμογή συγκεκριμένων παρεκκλίσεων,
- Την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 05 Ιουνίου 2019 με την οποία αποφασίστηκε η παρέκκλιση από την εφαρμογή συγκεκριμένων άρθρων του Νόμου στη βάση της αναδυόμενης αγοράς.
- Τη Ρυθμιστική Απόφαση της ΡΑΕΚ Αρ. 02/2015 (ΚΔΠ 208/2015), με τίτλο «Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Ηλεκτρισμού», και επίσης λαμβάνοντας υπόψη:
- Το Προσχέδιο Ρυθμιστικής Απόφασης Αρ. 01/2019 που εκδόθηκε από τη ΡΑΕΚ σχετικά με το υπό αναφορά θέμα, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 12 Απριλίου 2019 στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής

Δημοκρατίας, στην ιστοσελίδα της ΡΑΕΚ και σε μέσα μαζικής ενημέρωσης οπότε και τέθηκε σε διαβούλευση και κλήθηκαν τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να υποβάλουν σχόλια, ενστάσεις ή/και παραστάσεις εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της δημοσίευσης (έως τις 13 Μαΐου 2019).

- Τα σχόλια, ενστάσεις ή/και παραστάσεις που υποβλήθηκαν από ενδιαφερόμενους επί του Προσχεδίου Ρυθμιστικής Απόφασης, όπου η ΡΑΕΚ στα πλαίσια πλήρους διαφάνειας με σχετική της Ανακοίνωση, ημερομηνίας 27 Μαΐου 2019, ανάρτησε στην ιστοσελίδα της Γενικό Πίνακα στον οποίο καταγράφηκαν τα συγκεντρωτικά σχόλια, ενστάσεις ή/και παραστάσεις που λήφθηκαν.
- Την ανάλυση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης, όπου η ΡΑΕΚ στα πλαίσια πλήρους διαφάνειας, με σχετική της Ανακοίνωση, ημερομηνίας 07 Ιουνίου 2019, ανάρτησε στην ιστοσελίδα της Γενικό Πίνακα στον οποίο καταγράφηκαν οι θέσεις της ΡΑΕΚ επί όλων των υπό αναφορά συγκεντρωτικών σχολίων, ενστάσεων ή/και παραστάσεων που λήφθηκαν κατά τη διαβούλευση.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ

την έκδοση της ακόλουθης Ρυθμιστικής Απόφασης με τίτλο «Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου».

Λευκωσία, 14 Ιουνίου 2019.

ΔΗΛΩΣΗ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Συντμήσεις και Ορισμοί

1. Στοιχεία σχεδιασμού αγοράς φυσικού αερίου
2. Στόχοι της ρύθμισης των διατιμήσεων φυσικού αερίου
3. Βασικές αρχές διατιμήσεων
4. Θεσμικό πλαίσιο διατιμήσεων
5. Επιτρεπόμενα έσοδα Διαχειριστών και περιεχόμενο συνιστωσών ετήσιου κόστους διαχείρισης
6. Επιτρεπόμενο έσοδο και μεθοδολογία διατιμήσεων προμήθειας φυσικού αερίου

Παράρτημα 1: Παράμετροι καθορισμού ετήσιου κόστους και διατιμήσεων

Παράρτημα 2: Λειτουργικό Σκέλος Επιτρεπόμενων Εσόδων

Παράρτημα 3: Αρχές Καθορισμού Ρυθμιζόμενης Βάσης Αξιών Παγίων (ΡΒΑΠ)

Παράρτημα 4: Μεθοδολογία υπολογισμού του Μέσου Σταθμικού Κόστους Κεφαλαίου (ΜΣΚΚ)

Συντμήσεις και Ορισμοί

ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΔΣΔ	Διαχειριστής Συστήματος Διανομής Φυσικού Αερίου
ΕΥΦΑ	Το σύνολο των Υποδομών Απούγρωπτοποίησης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου – το σύνολο των εγκαταστάσεων του έργου Cyprus Gas 2EU στο Βασιλικό ¹
ΣΜΦΑ	Σύστημα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου
ΗΠ	Ηλεκτροπαραγωγή ή Ηλεκτροπαραγωγός
ΜΣΚΚ	Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου
Νόμος	Οι περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμοι του 2004 μέχρι 2018
Οδηγία	Η Οδηγία 2009/73/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ
ΡΑΕΚ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου
ΡΒΑΠ	Ρυθμιζόμενη Βάση Αξιών Παγίων
ΥΦΑ	Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο
ΦΑ	Φυσικό Αέριο
FSRU	Floating Storage and Regasification Unit ήτοι Πλωτή Μονάδα Αποθήκευσης και Αεριοποίησης ΥΦΑ

Σημείωση: Για τους σκοπούς του παρόντος, νοείται ότι όπου δεν παρατίθεται ορισμός εντός του κειμένου, ισχύει ο ορισμός που περιλαμβάνεται στο Νόμο.

Στοιχεία σχεδιασμού αγοράς φυσικού αερίου

- 1.1 Όλες οι δραστηριότητες προμήθειας, μεταφοράς, διανομής, απούγρωπτοποίησης και αποθήκευσης φυσικού αερίου είναι ρυθμιζόμενες και θα διεξάγονται μετά τη λήψη της αντίστοιχης άδειας δυνάμει των περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμων του 2004 έως 2018 Νόμων (Νόμος), την οποία θα εκδίδει η ΡΑΕΚ.
- 1.2 Βάσει της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 05 Ιουνίου 2019 και των παρεκκλίσεων που αποφασίστηκαν στη βάση της αναδυόμενης αγοράς, θα υπάρξει μονοπώλιο στην προμήθεια φυσικού αερίου καθ' όλη τη διάρκεια του καθεστώτος της αναδυόμενης αγοράς, και ο προμηθευτής θα είναι υπεύθυνος για τη σύναψη όλων των σχετικών συμβάσεων εισαγωγής φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένου του ΥΦΑ, καθώς και για όλες τις συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου σε καταναλωτές όλων των κατηγοριών.
- 1.3 Ο προμηθευτής θα έχει την ευθύνη της παράδοσης του φυσικού αερίου στην είσοδο της εγκατάστασης του κάθε καταναλωτή. Οι αντίστοιχες συμβάσεις προμήθειας θα ορίζουν τιμή, η οποία, για κάθε κατηγορία καταναλωτή, θα καλύπτει τόσο το κόστος προμήθειας της ποσότητας του φυσικού αερίου, όσο και το κόστος χρήσης των εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, ενώ θα επιτρέπει στον προμηθευτή ένα εύλογο κέρδος. Η τελική διατίμηση προμήθειας σε κάθε κατηγορία καταναλωτή θα εγκρίνεται από τη ΡΑΕΚ, μετά

¹ Το σύνολο των εγκαταστάσεων αποτελεί συνδυασμένο σύστημα και περιλαμβάνει: Μονάδα FSRU (Εγκατάσταση ΥΦΑ), Αγωγό Υψηλής Πίεσης (Σύστημα Μεταφοράς), Συστοιχία σωλήνων για Αποθήκευση ΦΑ (Εγκατάσταση Αποθήκευσης), Μετρητικό Σταθμό (Σύνδεση με Σύστημα Μεταφοράς)

από εισήγηση του προμηθευτή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου.

- 1.4 Η καθετοποιημένη επιχείρηση θα έχει την ιδιοκτησία (με την εξαίρεση της ΕΥΦΑ) και διαχείριση όλων των υποδομών φυσικού αερίου στη Χώρα, ήτοι του συστήματος μεταφοράς και του δικτύου διανομής, ενώ θα είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη των σχετικών υποδομών, με πρόγραμμα ανάπτυξης το οποίο θα εγκρίνεται από τη ΡΑΕΚ.
- 1.5 Η ΕΥΦΑ θα αναπτυχθεί από μία εταιρία ειδικού σκοπού η οποία θα έχει την ιδιοκτησία των συγκεκριμένων εγκαταστάσεων.
- 1.6 Θεωρείται ότι μέρος των εγκαταστάσεων ΕΥΦΑ είναι πιθανόν να χρησιμοποιούνται ως εγκατάσταση αποθήκευσης, υπό το ίδιο ιδιοκτησιακό καθεστώς της ΕΥΦΑ, και υπό τον ίδιο διαχειριστή της ΕΥΦΑ. Οποιαδήποτε εγκατάσταση αποθήκευσης αναπτυχθεί εκτός της ΕΥΦΑ κατά τη διάρκεια της περιόδου της αναδυόμενης αγοράς, θα αναπτυχθεί από την καθετοποιημένη επιχείρηση.
- 1.7 Κάθε Διαχειριστής θα εισηγείται στη ΡΑΕΚ, η οποία θα εγκρίνει, σύμφωνα με την παρούσα Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου, το απαιτούμενο έσοδο χρήσης των εγκαταστάσεων που ανήκουν στη δικαιοδοσία του Διαχειριστή.
- 1.8 Ο μοναδικός προμηθευτής, θα εισηγείται στη ΡΑΕΚ τον τρόπο κατανομής του κόστους χρήσης όλων των εγκαταστάσεων φυσικού αερίου στις διάφορες κατηγορίες καταναλωτών, σύμφωνα με την παρούσα Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου. Η ΡΑΕΚ θα λαμβάνει υπόψη την εισήγηση του προμηθευτή κατά την έγκριση των διατιμήσεων προμήθειας.
- 1.9 Μετά το πέρας της περιόδου αναδυόμενης αγοράς, οπότε θα οριστούν επιλεγόντες καταναλωτές και θα εφαρμοστεί διαχωρισμός της προμήθειας από τις υπόλοιπες δραστηριότητες φυσικού αερίου, θα αναθεωρηθούν και οι διατάξεις του παρόντος, ώστε να καθοριστούν ρυθμιζόμενες διατιμήσεις και για όλες τις εγκαταστάσεις φυσικού αερίου, ώστε να καταστεί εφικτή η χωρίς διακρίσεις πρόσβαση τρίτων στις εγκαταστάσεις αυτές.
- 1.10 Η ορθή εφαρμογή λειτουργικού και λογιστικού διαχωρισμού στην καθετοποιημένη επιχείρηση, καθώς και η πλήρης εμπλοκή της ΡΑΕΚ στην έγκριση των σχετικών προγραμμάτων ανάπτυξης των υποδομών, τον καθορισμό του απαιτούμενου εσόδου των διαχειριστών και του προμηθευτή, καθώς και στην έγκριση των διατιμήσεων προμήθειας εξασφαλίζει την ομαλή μετάβαση στο καθεστώς απελευθερωμένης αγοράς, μετά τη λήξη του καθεστώτος της αναδυόμενης αγοράς.
- 1.11 Οι προβλέψεις της παρούσας Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής αφορούν στα ισχύοντα κατά την περίοδο της αναδυόμενης αγοράς και δεν επεκτείνονται στο καθεστώς πλήρως απελευθερωμένης αγοράς, όπου θα υπάρχουν επιλεγόντες πελάτες, περισσότεροι προμηθευτές από τον ένα μονοπωλιακό, καθώς και ελεύθερη πρόσβαση τρίτων σε όλες τις εγκαταστάσεις φυσικού αερίου, κατά τα οριζόμενα στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία. Η λήξη του καθεστώτος αναδυόμενης αγοράς θα συνοδευτεί από την έκδοση νέας Δήλωσης Ρυθμιστικής Πρακτικής, σύμφωνα με τα ισχύοντα για την πλήρως απελευθερωμένη αγορά φυσικού αερίου.

Στόχοι της ρύθμισης των διατιμήσεων φυσικού αερίου

- 1.12 Οι πρωταρχικοί στόχοι της ρύθμισης των διατιμήσεων είναι η διευκόλυνση της εισαγωγής του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μίγμα της Δημοκρατίας, προς όφελος των καταναλωτών και του περιβάλλοντος, η μεγιστοποίηση της μακροχρόνιας ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα ενάντια στις τιμές που διαμορφώνονται σε μονοπωλιακή βάση, η εξυπηρέτηση των υποχρεώσεων δημόσιας ωφέλειας, η εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού και η προώθηση ενεργειακά αποδοτικών και ποιοτικών υπηρεσιών που παρέχονται από τους κατόχους άδειας. Οι διατιμήσεις καθορίζονται στη βάση μίας μεθοδικής και συνεπούς εφαρμογής των αρχών που περιλαμβάνονται στην μεθοδολογία και οι προτάσεις και οι αποφάσεις των διατιμήσεων βασίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία και διαμορφώνονται μετά από εμπειρισταωμένη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- 1.13 Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι των ρυθμιζόμενων διατιμήσεων και του προς ανάκτηση εσόδου είναι να:
  - να αντανakλούν το κόστος της υπηρεσίας έτσι ώστε να ενισχύεται η οικονομική αποδοτικότητα·
  - να επιτρέπουν την εύλογη προοπτική ανάκτησης οικονομικά αποδοτικού κόστους και την ανάπτυξη βιώσιμων υποδομών φυσικού αερίου·
  - να είναι δίκαιες και να μη δημιουργούν διακρίσεις μεταξύ καταναλωτών, εκτός εάν δικαιολογούνται με βάση άλλους στόχους των διατιμήσεων, όπως η ενίσχυση της οικονομικής αποδοτικότητας, ή η διείσδυση του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μίγμα της Χώρας·
  - να αποφεύγονται, στο μέτρο του δυνατού και μόνο για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, οι διεισδυτικές μεταξύ διαφορετικών δραστηριοτήτων του τομέα του φυσικού αερίου·
  - να είναι απλές, διαφανείς και προβλέψιμες·
  - να ενθαρρύνουν την αποδοτική κατανάλωση από τους καταναλωτές·

- να είναι συμβατές με τους σαφείς περιβαλλοντικούς στόχους που τίθενται από την Κυπριακή Δημοκρατία·
- να ενθαρρύνουν την διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού·
- να παρέχουν κίνητρα στις ρυθμιζόμενες εταιρείες ώστε να λειτουργούν αποδοτικά, και
- να προωθούν την αποδοτικότητα και την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται από τους κατόχους άδειας.

Βασικές αρχές διατιμήσεων

Οι βασικές αρχές επί των οποίων θα στηριχθεί η μεθοδολογία υπολογισμού των ρυθμιζόμενων διατιμήσεων κατά την περίοδο της παρέκκλισης στη βάση της αναδυόμενης αγοράς είναι οι εξής:

- Ακολουθείται μια κοινή προσέγγιση με τις ίδιες βασικές αρχές υπολογισμού του προς ανάκτηση εσόδου να ισχύουν για το σύνολο των εγκαταστάσεων (ΕΥΦΑ, ΣΜΦΑ, σύστημα διανομής, εγκαταστάσεις αποθήκευσης)·
- Προτείνεται θέσπιση περιόδου υπολογισμών και απολογιστικής αναπροσαρμογής κόστους χρήσης που να προάγει τη σταθερότητα και προβλεψιμότητα χρηματικών ροών για τους διαχειριστές·
- Χρησιμοποιείται η μεθοδολογία της αξίας κτήσης των παγίων στοιχείων για τον υπολογισμό της Ρυθμιζόμενης Βάσης Αξιών Παγίων, δεδομένης της εξ αρχής ανάπτυξης υποδομών φυσικού αερίου στην Κύπρο·
- Χρησιμοποιείται το Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου (ΜΣΚΚ) ως συντελεστής απόδοσης των κεφαλαίων·
- Τηρείται η αρχή της χρηματοοικονομικής ουδετερότητας των διαχειριστών και του μονοπωλιακού προμηθευτή, ώστε να καλύπτουν τα κόστη τους πλέον μίας εύλογης απόδοσης·
- Είναι απαραίτητο να διασφαλίζεται, όπου αυτό είναι οικονομικά αποτελεσματικό, η ανταγωνιστικότητα του φυσικού αερίου έναντι των εναλλακτικών καυσίμων. Προς τούτο, η ΡΑΕΚ μπορεί να επιτρέπει την ενσωμάτωση εξωτερικών παραμέτρων κόστους στο προς ανάκτηση έσοδο διαχειριστών και προμηθευτή·
- Οι επιχορηγήσεις – εθνικές ή κοινοτικές - δεν μπορούν να αποφέρουν κέρδη στον δικαιούχο της επιχορήγησης, επομένως ο συντελεστής απόδοσης των εν λόγω επενδύσεων είναι μηδενικός, ενώ οι αποσβέσεις που αντιστοιχούν στο τμήμα των συγκεκριμένων επιχορηγήσεων δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στο προς ανάκτηση έσοδο·
- Υπονοείται η πλήρης εφαρμογή κανόνων λογιστικού και λειτουργικού διαχωρισμού του μονοπωλιακού προμηθευτή, ώστε να καταγράφονται διακριτά στους εσωτερικούς λογαριασμούς του τόσο τα κόστη, όσο και τα έσοδα των δραστηριοτήτων του ως διαχειριστή, από τα αντίστοιχα της δραστηριότητάς του ως προμηθευτή·
- Καθώς κατά τη διάρκεια ισχύος του καθεστώτος αναδυόμενης αγοράς δεν υπάρχει πρόσβαση στις υποδομές άλλων πέραν του μονοπωλιακού προμηθευτή, ο τελευταίος είναι ο μόνος που υφίσταται το κόστος για τη χρήση των εγκαταστάσεων μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης φυσικού αερίου και ΥΦΑ, το οποίο θα λογίζεται σε ετήσια βάση και θα περιλαμβάνεται στα προς ανάκτηση κόστη του ως προμηθευτή, μέσω των διατιμήσεων προμήθειας, μετά από έγκριση της ΡΑΕΚ.

Θεσμικό πλαίσιο διατιμήσεων

- 1.14 Η Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με τα παρακάτω έγγραφα:
- Την Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου·
  - Τους Περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμους του 2004 μέχρι 2018 (Ν.183(Ι)/2004-Ν.148(Ι)/2018) όπως αυτοί τροποποιούνται ανά περιόδους·
  - Την Οδηγία 2012/27/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση, και
  - Το έγγραφο του Ενεργειακού Φόρουμ των Πολιτών για την καλή πρακτική στην τιμολόγηση της ενέργειας (MEMO/09/429).
  - Τους περί Ενεργειακής Απόδοσης κατά την Τελική Χρήση και τις Ενεργειακές Υπηρεσίες Νόμους του 2009 και 2012 και τις τροποποιήσεις τους (Ν. 31(Ι)/2009, Ν. 53(Ι)/2012).

Οδηγία 2009/73/ΕΚ

- 1.15 Η Οδηγία 2009/73/ΕΚ αναφέρεται στους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και καταργεί την οδηγία 2003/55/ΕΚ.
- 1.16 Στο άρθρο 49(1) και (2) η Οδηγία ορίζει, μεταξύ άλλων, για την Κύπρο, τη δυνατότητα εφαρμογής παρεκκλίσεων από συγκεκριμένα άρθρα της εν λόγω Οδηγίας ως απομονωμένη ή/και αναδυόμενη αγορά

(ανάλογα με τον τρόπο εφαρμογής τους καθορίζεται η ανάπτυξη του συστήματος φυσικού αερίου και η σχετική τιμολόγηση όπου απαιτείται).

Ο Περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμος του 2004 έως 2018 (Ν.183(Ι)/2004-Ν.148(Ι)/2018)

- 1.17 Ο Περί Ρύθμισης της Αγοράς Φυσικού Αερίου Νόμος του 2004 έως 2018 μεταφέρει στην εθνική νομοθεσία την οδηγία 2009/73/ΕΚ.
- 1.18 Ο Νόμος του 2004 έως 2018 προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι:
- Η ΡΑΕΚ είναι αρμόδια να εγκρίνει τους όρους και τις προϋποθέσεις σύνδεσης και πρόσβασης στο δίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των διατιμήσεων μεταφοράς και διανομής, καθώς και των όρων, των προϋποθέσεων και των διατιμήσεων για πρόσβαση στις εγκαταστάσεις ΥΦΑ και αποθήκευσης (Άρθρο 7(1)(β)).
  - Η ΡΑΕΚ είναι αρμόδια για τη ρύθμιση και έγκριση των τιμολογίων προμήθειας φυσικού αερίου (Άρθρο 23(1)).
  - Η ΡΑΕΚ είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της μη ύπαρξης διασταυρούμενων επιδοτήσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης, ΥΦΑ και προμήθειας (Άρθρο 7(1)(θ)).
  - Αφού καθιερωθούν οι μεθοδολογίες παροχής πρόσβασης και χρέωσης για τη χρήση των συστημάτων μεταφοράς και διανομής και των εγκαταστάσεων ΥΦΑ και αποθήκευσης και εγκριθούν από τη ΡΑΕΚ, δημοσιεύονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΡΑΕΚ.
  - Η ΡΑΕΚ κατά την άσκηση των καθηκόντων της οφείλει να ενεργεί με τρόπο ώστε να προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών (Άρθρα 6(1)(β) και 7(1)(ε)).

Οδηγία 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση

- 1.19 Η οδηγία 2012/27/ΕΕ καθιερώνει ένα κοινό πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων παροχής πληροφοριών τιμολόγησης στους τελικούς πελάτες.
- 1.20 Τα άρθρα 9,10,11 και το Παράρτημα VII της Οδηγίας ορίζουν, μεταξύ άλλων, θέματα σχετικά με τη μέτρηση και την τιμολόγηση της ατομικής κατανάλωσης.

MEMO/09/429 του Ενεργειακού Φόρουμ των Πολιτών

- 1.21 Τα έγγραφα του Ενεργειακού Φόρουμ των Πολιτών για την καλή πρακτική στην τιμολόγηση της ενέργειας (MEMO/09/429 και IP/09/1418) ορίζουν συστάσεις για τη δέουσα μορφή των τιμολογίων φυσικού αερίου προς τους καταναλωτές, ορισμένες από τις οποίες είναι οι εξής:
- τα τιμολόγια θα πρέπει να είναι εύκολα κατανοητά, και
  - τα τιμολόγια θα πρέπει να επιτρέπουν στους καταναλωτές τη σύγκριση μεταξύ της προσφοράς διαφόρων προμηθευτών, στην περίπτωση, φυσικά, που δεν υφίσταται μονοπωλιακή αγορά προμήθειας.

Επιτρεπόμενα έσοδα Διαχειριστών και περιεχόμενο συνιστωσών ετήσιου κόστους διαχείρισης

- 1.22 Η ΡΑΕΚ θα εγκρίνει τα επιτρεπόμενα έσοδα των διαχειριστών, σύμφωνα με την περιοδική ρυθμιστική εξέταση και σύμφωνα με τους στόχους που ορίζονται στις παραγράφους 1.12 και 1.13, για κάθε μια από τις δραστηριότητες της ιδιοκτησίας και διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς, του συστήματος διανομής, της αποθήκευσης, της ΕΥΦΑ, ή και συνδυασμού των παραπάνω. Η περίοδος ρυθμιστικού ελέγχου για κάθε ρυθμιζόμενη δραστηριότητα διαχειριστή θα είναι εκείνη που ορίζεται στο Παράρτημα 1.
- 1.23 Τα επιτρεπόμενα έσοδα για κάθε δραστηριότητα που αναφέρεται στην παράγραφο 1.22, θα περιλαμβάνουν ένα κεφαλαιουχικό σκέλος και ένα λειτουργικό σκέλος, ως ακολούθως:
- Το κεφαλαιουχικό σκέλος των επιτρεπόμενων εσόδων, το οποίο θα περιλαμβάνει την επιτρεπόμενη απόδοση επί της μέσης ΡΒΑΠ και τις αποσβέσεις. Ο επιτρεπόμενος συντελεστής απόδοσης της ΡΒΑΠ θα αντιστοιχεί στο Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου (ΜΣΚΚ).
  - Το λειτουργικό σκέλος των επιτρεπόμενων εσόδων, το οποίο αφορά τις δαπάνες που πραγματοποιούνται για τη διεξαγωγή των επιμέρους επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, θα καθορίζεται σύμφωνα με το Παράρτημα 2.
- 1.24 Η ΡΒΑΠ για κάθε μια δραστηριότητα θα υπολογίζεται στο τέλος κάθε έτους σύμφωνα με το Παράρτημα 3.
- 1.25 Το επιτρεπόμενο ΜΣΚΚ για κάθε μια δραστηριότητα θα καθορίζεται στο πλαίσιο της περιοδικής ρυθμιστικής εξέτασης σύμφωνα με το Παράρτημα 4 βάσει των πραγματικών στοιχείων και θα αποτελεί ονομαστικό συντελεστή απόδοσης. Κατά τη διάρκεια της περιοδικής ρυθμιστικής εξέτασης, η ΡΑΕΚ δύναται να αποφασίσει να δεικτοδοτήσει το ΜΣΚΚ ή τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό του ΜΣΚΚ με τρόπο ώστε το ΜΣΚΚ να ποικίλει κατά την περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου. Ο στόχος αυτής της δεικτοδότησης είναι η προστασία της επιχείρησης που αναλαμβάνει τη ρυθμιζόμενη δραστηριότητα από ανεξέλεγκτες μεταβολές στο κόστος χρηματοδότησής της.

- 1.26 Πριν από την έναρξη κάθε περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου οι διαχειριστές θα υποβάλουν στη ΠΑΕΚ όλα τα απαραίτητα στοιχεία για τον καθορισμό των επιτρεπόμενων εσόδων για κάθε έτος της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου.
- 1.27 Μετά την έναρξη της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, η ΠΑΕΚ, με ίδια πρωτοβουλία ή μετά από αίτημα διαχειριστή, δύναται να προβαίνει σε αναθεώρηση των επιτρεπόμενων εσόδων για κάποιο έτος της τρέχουσας περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου μόνο κατά την περίπτωση που, για το συγκεκριμένο έτος, υπάρξει θετική ή αρνητική απόκλιση των επιτρεπόμενων εσόδων μεγαλύτερη από [10%] και μόνο για λόγους που οφείλονται σε διαφορά των πραγματικών έναντι των προϋπολογιστικών μεγεθών για τις κεφαλαιουχικές δαπάνες, τις μη ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες ή και τις παραμέτρους που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του Μέσου Σταθμικού Κόστους Κεφαλαίου (ΜΣΚΚ). Κάθε θετική ή αρνητική απόκλιση μικρότερη του [10%] (ανακτήσιμη διαφορά εσόδων) θα λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό των επιτρεπόμενων εσόδων για την επόμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου, αναγόμενη σε κάθε έτος της περιόδου με τρόπο που θα καθορίζεται με απόφαση της ΠΑΕΚ.
- 1.28 Για τους σκοπούς της εφαρμογής των οριζόμενων στην παράγραφο 1.27, εντός τριών (3) μηνών από το τέλος κάθε έτους της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, ο διαχειριστής οφείλει, βάσει των στοιχείων από τις οικονομικές καταστάσεις του, να καταγράψει και υποβάλλει στη ΠΑΕΚ, για το εν λόγω έτος, τα απαραίτητα απολογιστικά στοιχεία, ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση των προϋπολογιστικών με τα απολογιστικά στοιχεία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους 1.23, 1.24, 1.25 και 1.27.
- 1.29 Το κόστος χρήσης κάθε υποδομής μεταφοράς, διανομής, ΕΥΦΑ, αποθήκης ή και συνδυασμού τους αποσκοπεί στην ανάκτηση του επιτρεπόμενου εσόδου του διαχειριστή της αντίστοιχης υποδομής, καθώς και της τυχόν ανακτήσιμης διαφοράς εσόδων ανά έτος, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.27 παραπάνω. Το ετήσιο κόστος χρήσης κάθε υποδομής για κάθε έτος της ρυθμιστικής περιόδου θα ορίζεται με τρόπο ώστε η παρούσα αξία του ετήσιου κόστους για το σύνολο της ρυθμιστικής περιόδου να ισούται με την παρούσα αξία του επιτρεπόμενου εσόδου της αντίστοιχης δραστηριότητας για το σύνολο της ρυθμιστικής περιόδου, προσαυξημένου κατά την τυχόν ανακτήσιμη διαφορά εσόδων ανά έτος, όπου το επιτόκιο αναγωγής θα ισούται με το ΜΣΚΚ. Οι κατηγορίες ετήσιου κόστους των διαχειριστών θα καθορίζονται σύμφωνα με τον Πίνακα 1, υπολογίζονται δε σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

Πίνακας 1. Κατηγορίες Ετήσιου Κόστους Χρήσης Υποδομών

Περιγραφή Ετήσιου Κόστους Χρήσης Υποδομών	
EK-M	Ετήσιο κόστος χρήσης του συστήματος μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένου του Κόστους ανάκτησης των δαπανών του διαχειριστή συστήματος μεταφοράς. Στο EK-M περιλαμβάνεται και το κόστος ανάκτησης των δαπανών μετρήσεων που αφορούν στο σύστημα μεταφοράς
EK-Δ	Ετήσιο κόστος χρήσης του συστήματος διανομής, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ανάκτησης των δαπανών του διαχειριστή συστήματος διανομής). Στο EK-Δ περιλαμβάνεται το κόστος ανάκτησης των δαπανών μετρήσεων που αφορούν στο δίκτυο διανομής.
EK-ΕΥΦΑ	Ετήσιο κόστος χρήσης και διαχείρισης της ΕΥΦΑ συμπεριλαμβανομένων των δαπανών διαχείρισης και των δαπανών μετρήσεων που αφορούν στην ΕΥΦΑ.
EK-ΑΠ	Ετήσιο κόστος χρήσης και διαχείρισης εγκαταστάσεων αποθήκευσης ΦΑ, ΕΥΦΑ συμπεριλαμβανομένων των δαπανών διαχείρισης και των δαπανών μετρήσεων που αφορούν στην εγκατάσταση αποθήκευσης
EK-Y	Ετήσιο κόστος ανάκτησης των δαπανών των ΥΔΩ, περιλαμβανομένων των δαπανών του διαχειριστή για την ασφάλεια εφοδιασμού

- 1.30 EK-M: Ετήσιο Κόστος Χρήσης του Συστήματος Μεταφοράς
- 1.30.1 Το EK-M είναι το ετήσιο κόστος χρήσης του συστήματος μεταφοράς και καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.29 παραπάνω. Το EK-M καθορίζεται με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η ανάκτηση των επιτρεπόμενων συνολικών εσόδων του ιδιοκτήτη του συστήματος μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ανάκτησης των δαπανών του διαχειριστή συστήματος μεταφοράς.
- 1.30.2 Το EK-M περιλαμβάνει το κόστος των μετρητών και των μετρήσεων στο σύστημα μεταφοράς, καθώς και το κόστος σύνδεσης νέου καταναλωτή ή δικτύου διανομής στο σύστημα μεταφοράς, εξαιρουμένων των τυχόν συνεισφορών των καταναλωτών για τα ίδια κόστη. Η τυχόν συνεισφορά των καταναλωτών υψηλής πίεσης στο κόστος σύνδεσης δύναται να ποικίλει ανάλογα με την απόσταση του καταναλωτή από το σύστημα μεταφοράς, τον τύπο του μετρητή που εγκαθίσταται στον τόπο του καταναλωτή, καθώς και ανάλογα με το πλήθος των καταναλωτών που τροφοδοτούνται μέσω του ίδιου κλάδου υψηλής πίεσης και καθορίζονται από τη ΠΑΕΚ, μετά από εισήγηση του διαχειριστή μεταφοράς.

- 1.30.3 Επιπλέον, το επιτρεπόμενο κόστος διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου της Χώρας περιλαμβάνει τις ρυθμιζόμενες λειτουργικές δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται: α) μισθοδοσία και λοιπές εύλογες παροχές τακτικού και έκτακτου προσωπικού που απασχολεί ο διαχειριστής, β) αμοιβές τρίτων που προκύπτουν στο πλαίσιο λειτουργίας του διαχειριστή, γ) εύλογες δαπάνες για τη μελέτη και αξιολόγηση επενδύσεων που τελικά δεν υλοποιήθηκαν, δ) Η ιδιοπαραγωγή παγίων που δεν αφορά υλικά, ε) κόστος ιδιοκατανάλωσης και απωλειών φυσικού αερίου, στ) εύλογες δαπάνες του διαχειριστή για τη δέσμευση δυναμικότητας στο σύστημα μεταφοράς φυσικού αερίου της Κύπρου, εφόσον οι δαπάνες αυτές δεν αποζημιώνονται με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.
- 1.31 ΕΚ-Δ:Ετήσιο Κόστος χρήσης του Συστήματος Διανομής
- 1.31.1 Το ΕΚ-Δ είναι το ετήσιο κόστος χρήσης του συστήματος διανομής φυσικού αερίου και θα ισούται με το ετήσιο επιτρεπόμενο έσοδο διανομής της αντίστοιχης ρυθμιστικής περιόδου, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.298 παραπάνω. Το ΕΚ-Δ θα καθορίζεται με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η ανάκτηση των επιτρεπόμενων συνολικών εσόδων του ιδιοκτήτη του συστήματος διανομής, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ανάκτησης των δαπανών του διαχειριστή συστήματος διανομής, και εξαιρουμένων των εσόδων σύνδεσης και άλλων συνεισφορών πελατών.
- 1.31.2 Το ΕΚ-Δ περιλαμβάνει το κόστος των μετρητών και των μετρήσεων στο σύστημα διανομής, καθώς και το κόστος σύνδεσης νέου καταναλωτή σε αυτό, εξαιρουμένων των τυχόν συνεισφορών των καταναλωτών για τα ίδια κόστη. Η τυχόν συνεισφορά των καταναλωτών μέσης και χαμηλής πίεσης στο κόστος σύνδεσης δύναται να ποικίλει ανάλογα με το είδος του καταναλωτή, τον τύπο του μετρητή που εγκαθίσταται στον τόπο του καταναλωτή, καθώς και ανάλογα με το πλήθος των καταναλωτών που τροφοδοτούνται μέσω του ίδιου κλάδου και καθορίζονται από τη ΡΑΕΚ, μετά από εισήγηση του διαχειριστή διανομής.
- 1.31.3 Επιπλέον, το επιτρεπόμενο κόστος διαχείρισης του συστήματος διανομής φυσικού αερίου της Χώρας περιλαμβάνει λειτουργικές δαπάνες. Στις ρυθμιζόμενες λειτουργικές δαπάνες περιλαμβάνονται: α) η μισθοδοσία και λοιπές εύλογες παροχές τακτικού και έκτακτου προσωπικού που απασχολεί ο Διαχειριστής, β) οι αμοιβές τρίτων που προκύπτουν στο πλαίσιο λειτουργίας του διαχειριστή, γ) οι εύλογες δαπάνες για τη μελέτη και αξιολόγηση επενδύσεων που τελικά δεν υλοποιήθηκαν, δ) οι παροχές τρίτων (ενοίκια, ασφάλιστρα, έξοδα τηλεπικοινωνιών, κόστος εκπαίδευσης προσωπικού κλπ.), ε) κόστος ιδιοκατανάλωσης και απωλειών φυσικού αερίου, στ) οι χρηματοοικονομικές δαπάνες χρηματοδότησης μέρους ή συνόλου το κόστους της εσωτερικής εγκατάστασης τελικών πελατών, εφόσον το κόστος αυτό δεν επιχορηγείται από κρατικά προγράμματα χρηματοδότησης. Ο διαχειριστής υποβάλλει στη ΡΑΕΚ μελέτη κόστους/οφέλους σχετικά με το πλάνο χρηματοδότησης των εσωτερικών εγκαταστάσεων των τελικών καταναλωτών. Η μελέτη αυτή καθώς και η εκτιμώμενη δαπάνη χρηματοδότησής εγκρίνεται από τη ΡΑΕΚ.
- 1.32 ΕΚ-ΕΥΦΑ: Ετήσιο Κόστος χρήσης της Εγκατάστασης ΕΥΦΑ
- 1.32.1 Το ΕΚ-ΕΥΦΑ είναι το ετήσιο κόστος χρήσης της Εγκατάστασης ΕΥΦΑ και θα ισούται με το ετήσιο επιτρεπόμενο έσοδο της ΕΥΦΑ για την αντίστοιχη ρυθμιστική περίοδο, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.29 παραπάνω. Το ΕΚ-ΕΥΦΑ καθορίζεται με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η ανάκτηση των επιτρεπόμενων συνολικών εσόδων του ιδιοκτήτη της ΕΥΦΑ, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ανάκτησης των δαπανών του διαχειριστή της ΕΥΦΑ.
- 1.32.2 Το ΕΚ-ΕΥΦΑ περιλαμβάνει το κόστος όλων των εγκαταστάσεων της ΕΥΦΑ, εξαιρουμένου του κόστους του μέρους των εγκαταστάσεων, το οποίο χρησιμοποιείται για σκοπούς αποθήκευσης ΥΦΑ, είτε ως μέρος εγκατάστασης αποθήκευσης, είτε για σκοπούς τροφοδοσίας με ΥΦΑ πλοίων, ως καύσιμο.
- 1.32.3 Επιπλέον, το επιτρεπόμενο κόστος διαχείρισης της ΕΥΦΑ περιλαμβάνει τις λειτουργικές δαπάνες. Στις ρυθμιζόμενες λειτουργικές δαπάνες περιλαμβάνονται: α) μισθοδοσία και λοιπές εύλογες παροχές τακτικού και έκτακτου προσωπικού που απασχολεί ο διαχειριστής ΕΥΦΑ, β) αμοιβές τρίτων που προκύπτουν στο πλαίσιο λειτουργίας του διαχειριστή, γ) εύλογες δαπάνες για τη μελέτη και αξιολόγηση επενδύσεων που τελικά δεν υλοποιήθηκαν, δ) η ιδιοπαραγωγή παγίων που δεν αφορά υλικά, ε) κόστος ιδιοκατανάλωσης και απωλειών φυσικού αερίου, στ) εύλογες δαπάνες του διαχειριστή για τη δέσμευση δυναμικότητας στο σύστημα φυσικού αερίου της Κύπρου, εφόσον οι δαπάνες αυτές δεν αποζημιώνονται με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Στις λειτουργικές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται εκείνες, οι οποίες αντιστοιχούν στο μέρος των εγκαταστάσεων ΕΥΦΑ, το οποίο χρησιμοποιείται για σκοπούς αποθήκευσης ΥΦΑ, είτε ως μέρος εγκατάστασης αποθήκευσης, είτε για σκοπούς τροφοδοσίας με ΥΦΑ πλοίων, ως καύσιμο.
- 1.33 ΕΚ-ΑΠ: Ετήσιο Κόστος χρήσης Εγκαταστάσεων Αποθήκευσης ΦΑ
- 1.33.1 Το ΕΚ-ΑΠ είναι το ετήσιο κόστος χρήσης της εγκατάστασης αποθήκευσης και θα ισούται με το ετήσιο επιτρεπόμενο έσοδο της εγκατάστασης για την αντίστοιχη ρυθμιστική περίοδο, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.29 παραπάνω. Το ΕΚ-ΑΠ καθορίζεται με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η ανάκτηση των επιτρεπόμενων συνολικών εσόδων του ιδιοκτήτη της εγκατάστασης αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ανάκτησης των δαπανών του διαχειριστή της.
- 1.33.2 Επιπλέον, το επιτρεπόμενο κόστος διαχείρισης της εγκατάστασης αποθήκευσης περιλαμβάνει τις λειτουργικές δαπάνες. Στις ρυθμιζόμενες λειτουργικές δαπάνες περιλαμβάνονται: α) μισθοδοσία και λοιπές εύλογες παροχές τακτικού και έκτακτου προσωπικού που απασχολεί ο διαχειριστής της εγκατάστασης, β) αμοιβές τρίτων που προκύπτουν στο πλαίσιο λειτουργίας του διαχειριστή, γ) εύλογες δαπάνες για τη μελέτη και αξιολόγηση επενδύσεων που τελικά δεν υλοποιήθηκαν, δ) η ιδιοπαραγωγή παγίων που δεν αφορά υλικά, ε) κόστος ιδιοκατανάλωσης και απωλειών φυσικού αερίου.

- 1.33.3 ΕΚ-Υ: Ετήσιο Κόστος ανάκτησης των δαπανών των ΥΔΩ
- 1.33.4 Ο διαχειριστής συστήματος μεταφοράς αναλαμβάνει το κόστος της συμμόρφωσης ή της αποζημίωσης άλλων για τη συμμόρφωση με υποχρεώσεις δημόσιας ωφέλειας (ΕΚ-Υ), περιλαμβανομένου και του κόστους για την τήρηση μέτρων ασφάλειας εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.
- 1.33.5 Ο διαχειριστής συστήματος μεταφοράς θα καλύπτεται από οικονομικούς κινδύνους στους οποίους πιθανόν να εκτίθεται, μέσω αντίστοιχων εγγυήσεων.
- 1.33.6 Το ΕΚ-Υ θα επιβάλλεται στον προμηθευτή σε σχέση με τους πελάτες του ακολουθώντας τις πρόνοιες της Νομοθεσίας και ο προμηθευτής θα επιβάλλει την ίδια χρέωση στους τελικούς πελάτες του.

Επιτρεπόμενο έσοδο και μεθοδολογία διατιμήσεων προμήθειας φυσικού αερίου

- 1.34 Η ΡΑΕΚ θα εγκρίνει τα επιτρεπόμενα έσοδα του προμηθευτή, σύμφωνα με την περιοδική ρυθμιστική εξέταση και σύμφωνα με τους στόχους που ορίζονται στο Κεφάλαιο 0. Η περίοδος ρυθμιστικού ελέγχου για τη δραστηριότητα της προμήθειας θα είναι εκείνη που ορίζεται στο Παράρτημα 1.
- 1.35 Οι τελικοί καταναλωτές κατανομούνται σε κατηγορίες με βάση την τελική χρήση του ΦΑ, κατά τρόπο ώστε σε κάθε κατηγορία να περιλαμβάνονται τελικοί καταναλωτές οι οποίοι, λόγω των βασικών χαρακτηριστικών χρήσης ΦΑ, αναμένεται ευλόγως ότι επιβαρύνουν το δίκτυο κατά παρόμοιο τρόπο.
- 1.36 Τα επιτρεπόμενα έσοδα για τη δραστηριότητα της προμήθειας θα στοχεύουν στην πλήρη ανάκτηση από τους τελικούς καταναλωτές του κόστους προμήθειας φυσικού αερίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, περιλαμβανομένου του κόστους χρήσης υποδομών και τυχόν αποκλίσεων στην ανάκτηση του ετήσιου κόστους προμήθειας (ανακτήσιμη διαφορά κόστους), όπως αυτή καθορίζεται στην παράγραφο 1.40. Με απόφαση της ΡΑΕΚ καθορίζεται η ανακτήσιμη διαφορά για κάθε έτος της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, εις τρόπον ώστε η παρούσα αξία του ετήσιου κόστους προμήθειας για στο σύνολο των ετών της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου να ισούται με την παρούσα αξία των επιτρεπόμενων εσόδων για την ίδια περίοδο, όταν το επιτόκιο αναγωγής ισούται με το ΜΣΚΚ.
- 1.37 Το Ετήσιο Κόστος Προμήθειας (ΕΚ-Π) θα προκύπτει ως το άθροισμα του ετήσιου κόστους που καταβάλει ο προμηθευτής για τη χρήση των υποδομών φυσικού αερίου, οι οποίες περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1 του Κεφαλαίου 0, πλέον του κόστους προμήθειας φυσικού αερίου από τις αντίστοιχες συμβάσεις του προμηθευτή, πλέον των δαπανών λειτουργίας του προμηθευτή, κατά τα οριζόμενα στο Παράρτημα 2, προσυζητημένων με το επιτρεπόμενο περιθώριο κόστους στις υπηρεσίες εμπορολογιστικής διαχείρισης που παρέχονται στους πελάτες (έκδοση τιμολογίων, κ.λπ.), όπως αυτός ορίζεται στο Παράρτημα 1, πλέον της όποιας ανακτήσιμης διαφοράς κόστους καθορίζεται από τη ΡΑΕΚ, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.36.
- 1.38 Η κατανομή του ΕΚ-Π στις Διατιμήσεις Προμήθειας (Δ-Π) ανά κατηγορία τελικού καταναλωτή, θα βασίζεται στις παρακάτω βασικές αρχές:
- Ανάκτηση του κόστους από την χρήση των υποδομών·
  - Ισότιμη μεταχείριση των καταναλωτών της ίδιας κατηγορίας·
  - Ανταγωνιστικότητα του φυσικού αερίου έναντι των εναλλακτικών καυσίμων στη Χώρα, με ταυτόχρονη τήρηση των αρχών υγιούς ανταγωνισμού·
  - Προστασία των καταναλωτών και του περιβάλλοντος.
- 1.39 Πριν από το έτος κατά το οποίο θα εφαρμόζονται οι διατιμήσεις, ο προμηθευτής καθορίζει και υποβάλλει στη ΡΑΕΚ προς έγκριση, το ΕΚ-Π, καθώς και τις προτεινόμενες διατιμήσεις προμήθειας για κάθε κατηγορία καταναλωτών, επιμερίζοντας το ΕΚ-Π σε κατηγορίες καταναλωτών, με βάση της αρχές της παραγράφου 1.38. Η ΡΑΕΚ θα εξετάζει τις διατιμήσεις έναντι των στόχων που ορίζονται στο Κεφάλαιο 0 και των βασικών αρχών του Κεφαλαίου 0 και θα αποφασίζει εάν θα εγκρίνει ή θα εισηγηθεί τροποποίηση της πρότασης.
- 1.40 Το ΕΚ-Π που πρόκειται να ανακτηθεί μέσω των ρυθμιζόμενων διατιμήσεων προμήθειας (Δ-Π) θα περιλαμβάνει έναν συντελεστή προσαρμογής Κ που θα υπολογίζεται σε ετήσια βάση και θα εγκρίνεται από τη ΡΑΕΚ ώστε να λαμβάνεται υπόψη η θετική ή αρνητική απόκλιση στην ανάκτηση του ετήσιου κόστους κατά το προηγούμενο έτος που οφείλεται σε εύλογα μη ελέγξιμα σφάλματα πρόβλεψης της ενεργειακής ζήτησης. Ο συντελεστής προσαρμογής Κ μπορεί να λαμβάνει τιμές μεταξύ [0,95] και [1,05]. Ο συντελεστής προσαρμογής Κ θα περιλαμβάνει πρόβλεψη τόκου. Οι τυχόν θετικές ή αρνητικές αποκλίσεις στην ανάκτηση του ΕΚ-Π, οι οποίες δεν καλύπτονται από την εφαρμογή του συντελεστή Κ θα μεταφέρονται προς ανάκτηση στα επιτρεπόμενα έσοδα μεταγενέστερων περιόδων ρυθμιστικού ελέγχου, με απόφαση της ΡΑΕΚ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.36.
- 1.41 Οι διατιμήσεις στους τελικούς καταναλωτές δύνανται να διαφοροποιούνται ανά κατηγορία πελατών ανάλογα με τα χαρακτηριστικά που αντικατοπτρίζουν το κόστος, αλλά δεν δύνανται να διαφοροποιούνται ανάλογα με τη γεωγραφική θέση του καταναλωτή εντός της Κύπρου.
- 1.42 Το τιμολόγιο τελικού καταναλωτή θα είναι απλό, σαφές και θα παρέχει τουλάχιστον την ποσότητα, τη μοναδιαία και τη συνολική τιμή του φυσικού αερίου, η οποία θα περιλαμβάνει την τιμή προμήθειας αερίου και το κόστος χρήσης των υποδομών, χωρίς μεταξύ τους διάκριση, το κόστος των υποχρεώσεων δημόσιας ωφέλειας, καθώς και τους αναλογούντες φόρους.

- 1.43 Σύμφωνα με την Οδηγία 2012/27/ΕΕ Παράρτημα VII, προκειμένου οι τελικοί καταναλωτές να μπορούν να ρυθμίζουν την ενεργειακή τους κατανάλωση, η τιμολόγηση θα πρέπει να γίνεται με βάση την πραγματική κατανάλωση τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο. Οι δε πληροφορίες για την τιμολόγηση θα πρέπει να διατίθενται τουλάχιστον ανά τρίμηνο εφόσον έχουν ζητηθεί, ή οι καταναλωτές έχουν επιλέξει να λαμβάνουν ηλεκτρονική τιμολόγηση, διαφορετικά δύο φορές ανά έτος.
- 1.44 Οι ακόλουθες πληροφορίες θα πρέπει να διατίθενται στους τελικούς καταναλωτές με σαφή και κατανοητό τρόπο στους λογαριασμούς, συμβάσεις, συναλλαγές και αποδείξεις τους ή συνοδεύουν τα προαναφερθέντα, στους σταθμούς διανομής τιμολογίων:
- οι τρέχουσες πραγματικές τιμές και η πραγματική κατανάλωση φυσικού αερίου·
  - συγκρίσεις της τρέχουσας κατανάλωσης του τελικού καταναλωτή προς την κατανάλωση του κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, κατά προτίμηση υπό μορφή διαγράμματος·
  - όπου είναι δυνατόν, συγκρίσεις με τον μέσο κανονικό ή υποδειγματικό τελικό καταναλωτή της ίδιας κατηγορίας χρήστη, και
  - τα στοιχεία επικοινωνίας των οργανώσεων των τελικών καταναλωτών, των οργανισμών ενέργειας ή συναφών οργανισμών, μαζί με διευθύνσεις ιστοσελίδων, από τις οποίες μπορούν να λαμβάνονται πληροφορίες για τα διαθέσιμα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, συγκρίσεις των διαφόρων κατηγοριών τελικών χρηστών ή/και αντικειμενικές τεχνικές προδιαγραφές για εξοπλισμό χρήσης ενέργειας.
  - συμβουλές ενεργειακής απόδοσης που επισυνάπτονται στους λογαριασμούς και άλλες μορφές ενημέρωσης των τελικών καταναλωτών.
- 1.45 Στους τελικούς καταναλωτές προσφέρεται η επιλογή ηλεκτρονικών τιμολογιακών πληροφοριών και τιμολόγησης, και εάν οι πελάτες το ζητήσουν λαμβάνουν σαφείς και κατανοητές εξηγήσεις για τον τρόπο με τον οποίο προέκυψε ο λογαριασμός τους, ιδίως στην περίπτωση που οι λογαριασμοί δεν βασίζονται στην πραγματική κατανάλωση.
- 1.46 Οι τελικοί καταναλωτές θα λαμβάνουν ατελώς όλους τους λογαριασμούς και τα στοιχεία για την κατανάλωση φυσικού αερίου και η πρόσβαση των τελικών καταναλωτών στα στοιχεία για την κατανάλωση τους θα είναι επίσης δωρεάν (Οδηγία 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, άρθρο 11, παράγραφος 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΕΤΗΣΙΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΩΝ

Η ΡΑΕΚ θα επανεξετάζει και θα καθορίζει κατά καιρούς τις παραμέτρους του παρακάτω πίνακα.

Περιγραφή παραμέτρου	Παραπομπή	Τιμή
Διάρκεια περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου για το Σύστημα Μεταφοράς	Παράγραφος 1.22	5 έτη
Διάρκεια περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου για το Σύστημα Διανομής	Παράγραφος 1.22	5 έτη
Διάρκεια περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου για την Εγκατάσταση ΕΥΦΑ	Παράγραφος 1.22	10 έτη
Διάρκεια περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου για την Εγκατάσταση Αποθήκευσης	Παράγραφος 1.22	5 έτη
Διάρκεια περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου για την Προμήθεια	Παράγραφος 1.34	5 έτη
Επιτρεπόμενο περιθώριο κόστους για υπηρεσίες εμπορολογιστικής διαχείρισης	Παράγραφος 1.37	2%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

- 2.1 Οι λειτουργικές δαπάνες είναι οι δαπάνες που πραγματοποιεί η ρυθμιζόμενη επιχείρηση σε συνεχή, καθημερινή βάση για τη διεξαγωγή των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων. Οι λειτουργικές δαπάνες περιλαμβάνουν στοιχεία όπως το κόστος συντήρησης, ασφάλειας, διοίκησης, προστασίας, συμβουλευτικής, νομικών υπηρεσιών, ασφάλισης, τηλεφωνικού κέντρου, κέντρου ελέγχου, ανθρώπινων πόρων, κατάρτισης και τεχνολογίας των πληροφοριών (IT), του αερίου που καταναλώνεται κατά τη λειτουργία του συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών, της ιδιοκατανάλωσης και των στατιστικών απωλειών (Unaccounted for Gas), ανταλλακτικών και όσμησης ΦΑ, μίσθωσης κτιρίων, λειτουργίας διαθεσεως, εύλογες δαπάνες για τη μελέτη και αξιολόγηση επενδύσεων που τελικά δεν επενδύθηκαν, ιδιοπαραγωγή παγίων που δεν αφορά υλικά, εύλογες δαπάνες των διαχειριστών για τη δέσμευση δυναμικότητας σε συστήματα ΦΑ – εφόσον αυτές δεν αποζημιώνονται με οποιοδήποτε άλλον τρόπο, λοιπά λειτουργικά (αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία, προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους, έκτακτες ζημιές). Οι λειτουργικές δαπάνες θα περιλαμβάνουν μόνο τα στοιχεία που δαπανούνται άμεσα και τα οποία δεν κεφαλαιοποιούνται σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες.

- 2.2 Η ΠΑΕΚ με απόφασή της, ορίζει εκ των προτέρων ξεχωριστές αποζημιώσεις για λειτουργικές δαπάνες για κάθε επιχείρηση που αναλαμβάνει τις δραστηριότητες ιδιοκτησίας και διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς, του συστήματος διανομής, της αποθήκευσης, της ΕΥΦΑ, ή και συνδυασμού των παραπάνω, καθώς και της προμήθειας φυσικού αερίου σε πελάτες. Για κάθε μία από τις επιχειρήσεις αυτές, οι αποζημιώσεις για λειτουργικές δαπάνες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:
- λειτουργικές δαπάνες επί των οποίων η επιχείρηση θεωρείται ότι ασκεί ουσιαστικό έλεγχο («ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες»), και
  - λειτουργικές δαπάνες επί των οποίων η επιχείρηση θεωρείται ότι δεν ασκεί ουσιαστικό έλεγχο («μη ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες»).
- 2.3 Εκτός των λειτουργικών δαπανών για τις οποίες οι αποζημιώσεις καθορίζονται εκ των προτέρων από τη ΠΑΕΚ, οι ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις δύνανται να πραγματοποιούν δαπάνες για τα εξής:
- δραστηριότητες οι οποίες είναι ρυθμιζόμενες, αλλά το κόστος των οποίων ανακτάται απευθείας από τους πελάτες, και/ή
  - δραστηριότητες που δεν είναι ρυθμιζόμενες.
- 2.4 Οι λειτουργικές δαπάνες για τέτοιες δραστηριότητες όπως επεξηγούνται στην παράγραφο 2.3 εξαιρούνται συνολικά από τα επιτρεπόμενα έσοδα («εξαιρούμενες λειτουργικές δαπάνες»).
- 2.5 Για την εφαρμογή των οριζόμενων στις παραγράφους 2.2, 2.3 και 2.4 παραπάνω, κάθε ρυθμιζόμενη επιχείρηση υποβάλλει στη ΠΑΕΚ προς έγκριση, τον κατάλογο με τις ελέγξιμες, μη ελέγξιμες και εξαιρούμενες λειτουργικές δαπάνες. Η ΠΑΕΚ, με απόφασή της, δύναται να καθορίζει κατευθύνσεις για το περιεχόμενο ή και τη μεταβολή των ως άνω καταλόγων. Σε συνεργασία με τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, η ΠΑΕΚ δημιουργεί, ρυθμιστικές οδηγίες υποβολής δηλώσεων για τον τρόπο με τον οποίο θα δηλώνονται οι εν λόγω δαπάνες από τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις. Αυτές οι ρυθμιστικές οδηγίες υποβολής δηλώσεων δύνανται να περιλαμβάνουν ένα πρότυπο υπολογιστικού φύλλου, στο οποίο κάθε ρυθμιζόμενη επιχείρηση δηλώνει τις δαπάνες της, να παρέχουν, εφόσον απαιτείται, έναν ορισμό για κάθε στοιχείο δαπάνης που πρέπει να δηλωθεί, διευκρινίζοντας ποιο στοιχείο δαπάνης δύνανται να συμπεριληφθεί ή όχι, και να καθορίζουν την περιοδικότητα της δήλωσης.
- Ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες
- 2.6 Πριν από την έναρξη κάθε περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, κάθε ρυθμιζόμενη επιχείρηση υποβάλλει ένα αίτημα αποζημίωσης ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών για την επικείμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου. Οι ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις παρέχουν σαφή αιτιολόγηση για τις αιτούμενες αποζημιώσεις (επιστημαίνοντας σαφώς τη λογική πίσω από κάθε πιθανή αιτούμενη αύξηση ως προς τις δαπάνες αποτελεσμάτων κατά την προηγούμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου). Η ΠΑΕΚ ελέγχει τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται από τις ρυθμιζόμενες εταιρείες.
- 2.7 Όταν καθοριστεί η αποδοτική αποζημίωση του έτους βάσης για τις λειτουργικές δαπάνες, η ΠΑΕΚ προβαίνει σε υπολογισμό με τον τύπο $\% \Delta TK - X$, όπου:
- Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) είναι μια μεταβλητή για τον πληθωρισμό, και
  - Ο συντελεστής αποδοτικότητας (ή συντελεστής X) αντιπροσωπεύει τις εξοικονομήσεις που αναμένεται εύλογα να επιτύχει η επιχείρηση στο μέλλον χάρη στις αυξήσεις της παραγωγικότητας με την πάροδο του χρόνου.
- 2.8 Πριν από την έναρξη κάθε περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, η ΠΑΕΚ ορίζει τον συντελεστή αποδοτικότητας (ή συντελεστή X) για τις αποζημιώσεις των λειτουργικών δαπανών κάθε ρυθμιζόμενης επιχείρησης που ισχύουν για την επόμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου.
- 2.9 Αυτός ο συντελεστής αποδοτικότητας μπορεί να αναθεωρείται κατά τις μελλοντικές περιόδους ρυθμιστικού ελέγχου με βάση, μεταξύ άλλων:
- μια αξιολόγηση των συντελεστών δυναμικής αποδοτικότητας που ορίζονται από άλλες ρυθμιστικές αρχές στην Ευρώπη, και/ή
  - μια αξιολόγηση της ίδιας της ρυθμιζόμενης επιχείρησης για τη δυνατότητά της να επιτύχει εξοικονομήσεις δυναμικής αποδοτικότητας με την πάροδο του χρόνου.
- 2.10 Η ΠΑΕΚ επιβραβεύει τη ρυθμιζόμενη επιχείρηση για κάθε θετική απόδοση σε σχέση με τις αποζημιώσεις των ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών. Η ρυθμιζόμενη επιχείρηση διατηρεί το 100% κάθε θετικής απόδοσης (ή επιβαρύνεται με το 100% του κόστους κάθε αρνητικής απόδοσης) σε σχέση με τον εκ των προτέρων στόχο της ΠΑΕΚ για τις ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες, για την εναπομένουσα περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου. Κατά την έναρξη της επόμενης ρυθμιστικής περιόδου ελέγχου, η ΠΑΕΚ επανακαθορίζει τις αποζημιώσεις των ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών κάθε ρυθμιζόμενης επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, την απόδοση του κόστους των λειτουργικών δαπανών κατά την προηγούμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου.
- Μη ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες
- 2.11 Πριν από την έναρξη κάθε περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, κάθε ρυθμιζόμενη επιχείρηση υποβάλλει αίτημα αποζημίωσης μη ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών για την επικείμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου. Οι

ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις παρέχουν σαφή αιτιολόγηση για τις αιτούμενες αποζημιώσεις (επισημαίνοντας σαφώς τη λογική πίσω από κάθε πιθανή αιτούμενη αύξηση ως προς τις δαπάνες αποτελεσμάτων κατά την προηγούμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου). Η ΡΑΕΚ ελέγχει τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται από τις ρυθμιζόμενες εταιρείες.

- 2.12 Η αποζημίωση μη ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών της ΡΑΕΚ για κάθε περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου βασίζεται σε αξιολόγηση των εξής στοιχείων κάθε επιχείρησης:
- του αιτήματος μη ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών για την επόμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου, και
  - των μη ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών αποτελεσμάτων κατά την προηγούμενη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου.
- 2.13 Η ΡΑΕΚ δεν θέτει κίνητρο θετικής απόδοσης ή συντελεστή αποδοτικότητας για τις μη ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες, καθώς θεωρεί ότι η ρυθμιζόμενη επιχείρηση δεν ασκεί τον έλεγχο διαχείρισης επί των δαπανών αυτών. Κατά συνέπεια, οι μη ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες μετακυλίνονται στους πελάτες. Με άλλα λόγια, αν οι μη ελέγξιμες λειτουργικές δαπάνες της ρυθμιζόμενης επιχείρησης είναι υψηλότερες (ή χαμηλότερες) από αυτές που επιτρέπει η ΡΑΕΚ, τότε ενδέχεται να μετακυλίνονται στους πελάτες μέσω της προσαρμογής των διατιμήσεων σε ετήσια βάση.

Εξαιρούμενες λειτουργικές δαπάνες

- 2.14 Εκτός των λειτουργικών δαπανών για τις οποίες οι αποζημιώσεις καθορίζονται εκ των προτέρων από τη ΡΑΕΚ, οι ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις δύνανται να πραγματοποιούν δαπάνες για τα εξής:
- δραστηριότητες οι οποίες είναι ρυθμιζόμενες, αλλά το κόστος των οποίων ανακτάται απευθείας από τους πελάτες (συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των συνδέσεων των πελατών), και/ή
  - δραστηριότητες οι οποίες δεν είναι ρυθμιζόμενες.
- 2.15 Οι λειτουργικές δαπάνες για τέτοιες δραστηριότητες εξαιρούνται συνολικά από τα επιτρεπόμενα έσοδα («εξαιρούμενες λειτουργικές δαπάνες»). Η ΡΑΕΚ θα ελέγχει το εύρος των στοιχείων των εξαιρουμένων δαπανών της ρυθμιζόμενης επιχείρησης στις μελλοντικές περιόδους ρυθμιστικού ελέγχου ώστε να διασφαλίσει ότι οι νέες δραστηριότητες που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία εξαιρούνται από τα επιτρεπόμενα έσοδα στο μέλλον.
- 2.16 Παρόλο που όλες οι εξαιρούμενες λειτουργικές δαπάνες εξαιρούνται από τα επιτρεπόμενα έσοδα, απαιτείται η δήλωσή τους στη ΡΑΕΚ. Οι ρυθμιστικές οδηγίες υποβολής δηλώσεων της ΡΑΕΚ περιλαμβάνουν μια περιγραφή των δαπανών αυτών και την καθορισμένη περιοδικότητα της υποβολής δηλώσεων.
- Η ΡΑΕΚ επισημαίνει ότι ορισμένες «Εταιρικές Δαπάνες» και «γενικές δαπάνες της επιχείρησης» όπως ορίζονται στον παραπάνω Πίνακα 1 - Κατηγορίες ελέγξιμων λειτουργικών δαπανών πρέπει επίσης να κατανέμονται μεταξύ των ρυθμιζόμενων και μη ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων των ρυθμιζόμενων επιχειρήσεων. Οι ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις προτείνουν μια μεθοδολογία για την κατανομή των δαπανών αυτών. Η ΡΑΕΚ εξετάζει και εγκρίνει τη μεθοδολογία που προτείνεται από τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΑΡΧΕΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΗΣ ΒΑΣΗΣ ΑΞΙΩΝ ΠΑΓΙΩΝ (ΡΒΑΠ)

1 Εισαγωγή

1.1 Ρυθμιζόμενη Βάση Αξιών Παγίων (ΡΒΑΠ)

Η ΡΒΑΠ ορίζεται ως η καθαρή λογιστική αξία των ρυθμιζόμενων παγίων (πάγια περιουσιακά στοιχεία) ενός οργανισμού και χρησιμοποιείται για τον καθορισμό του απαιτούμενου εσόδου των Διαχειριστών. Τα πάγια που περιλαμβάνονται στη ΡΒΑΠ πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την παροχή των ρυθμιζόμενων υπηρεσιών. Στη ΡΒΑΠ της ρυθμιζόμενης εταιρείας περιλαμβάνονται μόνο εκείνες οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογή του προγράμματος ανάπτυξης υποδομών, όπως αυτό έχει εγκριθεί από τη ΡΑΕΚ.

Η ΡΒΑΠ πρέπει να υπολογίζεται σε ετήσια βάση για κάθε μία εκ των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων της μεταφοράς, της διανομής, της αποθήκευσης και της ΕΥΦΑ. Η ΡΒΑΠ χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της Απόσβεσης των Πάγιων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και για την Απόδοση του Κεφαλαίου, δηλ. την Απόδοση της ΡΒΑΠ.

2 Υπολογισμός και Παράμετροι της ΡΒΑΠ

2.1 Εξίσωση ΡΒΑΠ

Η ΡΒΑΠ υπολογίζεται στο τέλος κάθε έτους, ως εξής:

$$RAVB_t = RAVB_{t-1} + INV_t - S_t - D_t - \Delta CC_t + \Delta WC_t$$

Όπου:

t = έτος αναφοράς

$RAVB_t$ = Συνολική ρυθμιζόμενη ΡΒΑΠ του έτους αναφοράς, δηλ. τελική ΡΒΑΠ.

$RAVB_{t-1}$ = Εγκεκριμένη ΡΒΑΠ του προηγούμενου έτους, δηλ. αρχική ΡΒΑΠ.

INV_t = Επενδύσεις (κεφαλαιουχικές δαπάνες) του έτους αναφοράς.

S_t = Πωλήσεις/Εκχωρήσεις κατά το έτος αναφοράς.

D_t = Απόσβεση κατά το έτος αναφοράς.

ΔCC_t = Μεταβολή στις Συνεισφορές Πελατών κατά το έτος αναφοράς.

ΔWC_t = Μεταβολή στο Κεφάλαιο Κίνησης κατά το έτος αναφοράς.

Κάθε επιχείρηση φυσικού αερίου πρέπει να τηρεί μια ΡΒΑΠ για κάθε μία εκ των ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων της ιδιοκτησίας και διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς, του συστήματος διανομής, της εγκατάστασης αποθήκευσης, και της ΕΥΦΑ. Στην περίπτωση της καθετοποιημένης επιχείρησης, τα κριτήρια διαχωρισμού που χρησιμοποιούνται για την κατανομή των παγίων μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων ενημερώνονται σε ετήσια βάση και υπόκεινται σε λογιστικό έλεγχο από ανεξάρτητους ελεγκτές, σύμφωνα με τις Ρυθμιστικές Λογιστικές Οδηγίες για την ετοιμασία Χωριστών Λογαριασμών.

2.1.1 Μέση ΡΒΑΠ

Η καλύτερη πρακτική για τον υπολογισμό των επιτρεπόμενων εσόδων είναι η χρήση της μέσης ΡΒΑΠ, δηλαδή ο μέσος όρος της αρχικής και τελικής ΡΒΑΠ, ως ακολούθως:

$$AR\ RAVB_t = (RAVB_t + RAVB_{t-1}) / 2$$

Όπου:

AR RAVB_t = Η ΡΒΑΠ που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των επιτρεπόμενων εσόδων.

2.2 Μέθοδος αποτίμησης των πάγιων στοιχείων

Η μέθοδος αποτίμησης των πάγιων στοιχείων (π.χ. κόστος απόκτησης, κόστος αντικατάστασης, κ.λπ.) πρέπει να είναι σύμφωνη με την εκάστοτε ισχύουσα Δήλωση Ρυθμιστικής Πρακτικής και Μεθοδολογία Διατιμήσεων Φυσικού Αερίου, όπως εγκρίνεται από τη ΡΑΕΚ, καθώς και τυχόν άλλες σχετικές αποφάσεις.

Η μέθοδος αποτίμησης των πάγιων στοιχείων ορίζεται ως το ιστορικό κόστος (κόστος απόκτησης).

2.3 Ωφέλιμη Ζωή Παγίων και Μέθοδος Απόσβεσης

Η Ωφέλιμη Ζωή των πάγιων που περιλαμβάνονται στη ΡΒΑΠ πρέπει να εγκρίνεται από τη ΡΑΕΚ.

Η Μέθοδος Απόσβεσης για τα πάγια που περιλαμβάνονται στη ΡΒΑΠ είναι η μέθοδος γραμμικής απόσβεσης (straight line method).

2.4 Κεφάλαιο Κίνησης

Το Κεφάλαιο Κίνησης / Χρησιμοποιηθέν Κεφάλαιο περιλαμβάνει όλα τα κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της δραστηριότητας, πλην των τοκοφόρων βραχυπρόθεσμων καταθέσεων και υποχρεώσεων. Το Κεφάλαιο Κίνησης της κάθε ρυθμιζόμενης δραστηριότητας (ήτοι μεταφορά, διανομή, αποθήκευση, και ΕΥΦΑ) περιλαμβάνεται στη ΡΒΑΠ της εν λόγω δραστηριότητας.

2.5 Εργασίες υπό εκτέλεση

Οι Εργασίες υπό εκτέλεση δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στη ΡΒΑΠ. Με τυχόν συμπερίληψη των Εργασιών υπό εκτέλεση στη ΡΒΑΠ καταστρατηγείται η αρχή της «Χρήσης & Οφέλους» που αποτελεί θεμελιώδη αρχή ρύθμισης (η αρχή αυτή προϋποθέτει ότι για να πληρώσουν οι πελάτες για οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο πρέπει αυτό να χρησιμοποιείται πλήρως και να παρέχει όφελος στους εν λόγω πελάτες). Η ΡΒΑΠ δεν μπορεί να επιβαρύνεται με επενδύσεις σε έργα που δεν έχουν ακόμα υλοποιηθεί και άρα δεν έχουν τεθεί σε λειτουργία (έτσι, οι υφιστάμενοι πελάτες δεν θα πληρώνουν, μέσω των διατιμήσεων, για επενδύσεις από τις οποίες θα επωφεληθούν στο μέλλον ή από τις οποίες μπορεί να μην επωφεληθούν καν οι ίδιοι, αλλά νέοι πελάτες).

Κάθε επιχείρηση φυσικού αερίου πρέπει να διατηρεί και να διεξάγει τακτικό έλεγχο του μητρώου Εργασιών υπό εκτέλεση και να αξιολογεί ποια πάγια στοιχεία πρέπει να κεφαλαιοποιούνται και να μεταφέρονται στο Μητρώο Πάγιων Στοιχείων και ποια να παραμένουν στις Εργασίες υπό Εκτέλεση έως την ολοκλήρωσή τους.

Η ΡΑΕΚ δύναται να διεξάγει τακτικούς ελέγχους του Μητρώου Εργασιών υπό Εκτέλεση ώστε να αξιολογεί τη συμμόρφωση των Εργασιών υπό Εκτέλεση με το εκάστοτε εγκεκριμένο επενδυτικό πρόγραμμα της περιόδου ρυθμιστικού ελέγχου, όπως αυτή αναφέρεται στο Παράρτημα 1.

2.6 Κεφαλαιουχικές Συνεισφορές και επιχορηγήσεις

Η ΡΒΑΠ δεν θα περιλαμβάνει την αξία των πάγιων στοιχείων ή το μέρος της αξίας των πάγιων στοιχείων που χρηματοδοτήθηκε από εθνικές ή κοινοτικές επιχορηγήσεις.

Η απόσβεση των Κεφαλαιουχικών Συνεισφορών ή των εθνικών ή κοινοτικών επιχορηγήσεων δεν θα περιλαμβάνεται στον υπολογισμό του ετήσιου εσόδου οποιουδήποτε διαχειριστή.

Οι Κεφαλαιουχικές Συνεισφορές πρέπει να συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα έργα (και πάγια στοιχεία), ώστε να μην απαιτείται η κατανομή τους στις δραστηριότητες μεταφοράς, διανομής, αποθήκευσης και ΕΥΦΑ στο τέλος του έτους. Αν σε οποιαδήποτε περίπτωση δεν είναι δυνατή η άμεση κατανομή μιας κεφαλαιουχικής συνεισφοράς σε συγκεκριμένα έργα, τότε η επιχείρηση φυσικού αερίου πρέπει να παρέχει στη ΡΑΕΚ την αναγκαία αιτιολογία για τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε κατά τον καθορισμό των παραγόντων διαχωρισμού.

2.7 Μη Ρυθμιζόμενες δραστηριότητες

Η ΡΒΑΠ δεν πρέπει να περιλαμβάνει πάγια στοιχεία που σχετίζονται με μη ρυθμιζόμενες δραστηριότητες, όπως:

- Επιθεωρήσεις εγκαταστάσεων,
- Προσφορά υπηρεσιών προς μη ρυθμιζόμενες εταιρίες,
- Διεξαγωγή μετρήσεων και βαθμονομήσεων για λογαριασμό τρίτων,
- Συμπληρωματικές υπηρεσίες Βαθμονόμησης Μετρητικών Συστημάτων,
- Συμπληρωματικές απαιτήσεις διεξαγωγής μετρήσεων ελέγχου Σημείου Δρόσου Νερού,
- Διάθεση προβλήτα, γραμμών και εξοπλισμού του σταθμού για ψύξη και μερική πλήρωση δεξαμενών πλοίου ΥΦΑ (cool down),
- Διάθεση προβλήτα, γραμμών και εξοπλισμού του σταθμού για GASSING UP δεξαμενών πλοίου ΥΦΑ,
- Διάθεση προβλήτα, γραμμών και εξοπλισμού του σταθμού για αδρανοποίηση δεξαμενών πλοίου ΥΦΑ, με άζωτο από βυτία,
- Διάθεση προβλήτα, γραμμών και εξοπλισμού του σταθμού για παροχή υγρού αζώτου από βυτία, σε πλοίο που δύναται να προσεγγίσει τον προβλήτα της Εγκατάστασης ΥΦΑ,
- Διάθεση προβλήτα, γραμμών και εξοπλισμού του σταθμού για παροχή φρέσκου νερού (μη πόσιμου) σε πλοίο που δύναται να προσεγγίσει τον προβλήτα της Εγκατάστασης ΥΦΑ.

2.8 Επενδύσεις (Κεφαλαιουχικές Δαπάνες)

Κάθε έτος, κάθε διαχειριστής εγκαταστάσεων φυσικού αερίου οφείλει να καταρτίζει και να θέτει σε δημόσια διαβούλευση σχέδιο προγράμματος ανάπτυξης των εγκαταστάσεων που διαχειρίζεται, στο οποίο καθορίζονται τα έργα της ανάπτυξης, της ενίσχυσης και της διασύνδεσης του συστήματος, τα οποία απαιτείται να εκτελεστούν κατά τα επόμενα δέκα (10) έτη από τη θέσπιση του ανωτέρω Προγράμματος, το χρονοδιάγραμμα και ο τρόπος κατασκευής των έργων αυτών, καθώς και το προϋπολογιζόμενο κόστος τους.

Μετά το πέρας της διαβούλευσης, ο διαχειριστής οφείλει να υποβάλει στη ΡΑΕΚ προς αξιολόγηση το σχέδιο προγράμματος ανάπτυξης. Η ΡΑΕΚ θα διεξάγει εκ των προτέρων αξιολόγηση ως προς την αποδοτικότητα του προτεινόμενου επενδυτικού προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη τη μελλοντική αύξηση της ζήτησης, τη σύνθεση των παγίων, την επίπτωση στο απαιτούμενο έσοδο και κάθε άλλη συναφή πληροφορία.

Η ΡΑΕΚ δύναται να διεξάγει εκ των υστέρων αξιολογήσεις των αναληφθέντων κεφαλαιουχικών δαπανών. Στόχος θα είναι ο εντοπισμός των διαφορών μεταξύ των επιτρεπόμενων δαπανών κεφαλαίου στον εκ των προτέρων έλεγχο και των πραγματικών επενδύσεων που πραγματοποιούνται από την επιχείρηση φυσικού αερίου. Στις περιπτώσεις αυτές, η ΡΑΕΚ θα διερευνά εάν τυχόν υπερβαίνουν ποσό είναι εύλογο και πιθανόν το επιπλέον ποσό να εξαιρείται από τη ΡΒΑΠ. Για τον σκοπό της εκ των υστέρων αξιολόγησης, θα υποβάλλονται τα έγγραφα που αναφέρονται στην παράγραφο 13.1πιο κάτω.

3 Υποβολή εγγράφων και Διαδικασία ελέγχου

3.1 Υποβολή εγγράφων στη ΡΑΕΚ

Οι ιδιοκτήτες ή και διαχειριστές των εγκαταστάσεων φυσικού αερίου πρέπει να υποβάλλουν στη ΡΑΕΚ σε ετήσια βάση, μαζί με τους Χωριστούς Λογαριασμούς, τα ακόλουθα:

1. Εργασίες υπό εκτέλεση

- Το Μητρώο Εργασιών υπό Εκτέλεση, για κάθε ρυθμιζόμενη δραστηριότητα ξεχωριστά και σύγκριση αυτού με το εκάστοτε εγκεκριμένο πενταετές επιχειρηματικό/επενδυτικό πρόγραμμα.

2. ΡΒΑΠ:

- Τη ΡΒΑΠ για κάθε ρυθμιζόμενη δραστηριότητα ξεχωριστά και τη συνολική ΡΒΑΠ.
- Τυχόν προσθήκες, εκχωρήσεις/μεταβιβάσεις και η αρχική εγκεκριμένη ΡΒΑΠ για κάθε δραστηριότητα πρέπει να παρουσιάζονται με σαφήνεια.
- Η καθαρή λογιστική αξία των παγίων των μη ρυθμιζόμενων δραστηριοτήτων πρέπει να παρουσιάζεται με σαφήνεια.
- Επίσης, πρέπει να παρουσιάζεται η πλήρης συμφιλίωση με τους Χωριστούς Λογαριασμούς.

3. Επενδύσεις (Κεφαλαιουχικές Δαπάνες):

- Τη Δήλωση Επενδύσεων (Κεφαλαιουχικές Δαπάνες) που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του έτους και μια σύγκριση με το πρόγραμμα για τη περίοδο ρυθμιστικού ελέγχου (Παράρτημα 4) όπως εγκρίθηκε από τη ΡΑΕΚ (βλ. Κεφάλαιο 2.8παραπάνω).

3.2 Διαδικασία Ελέγχου ΡΑΕΚ

Η ΡΑΕΚ δύναται να διεξάγει ελέγχους για την επαλήθευση της ορθής υλοποίησης των ανωτέρω από τις επιχειρήσεις φυσικού αερίου.

Για το σκοπό αυτό, η ΡΑΕΚ, εκτός των προαναφερθέντων εγγράφων (βλ. Ενότητα 3.1) έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στους λογαριασμούς των επιχειρήσεων φυσικού αερίου, για την παροχή πρόσθετων ερμηνειών ή διευκρινίσεων σχετικά με τα ανωτέρω.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΣΤΑΘΜΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (ΜΣΚΚ)

1 Εισαγωγή

Το Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου (ΜΣΚΚ) είναι η ελάχιστη απόδοση που αναμένεται να καταβάλει μια επιχείρηση ή εταιρεία κατά μέσο όρο στους μετόχους/ ιδιοκτήτες της για τη χρηματοδότηση των παγίων της.

Το ΜΣΚΚ (προ φόρων) μιας επιχείρησης είναι το μέσο σταθμικό κόστος των διάφορων πηγών χρηματοδότησης, με παράγοντες στάθμισης των ποσοστώσεων συνεισφορών κάθε πηγής στη σύνθεση του κεφαλαίου (δηλ. την κεφαλαιακή δομή) της επιχείρησης σε ονομαστικές τιμές και καθορίζεται ως εξής:

$$\text{ΜΣΚΚ (προφόρων)} = R_e \times \frac{E}{D+E} \times \frac{1}{1-T_c} + R_d \times \frac{D}{D+E}$$

Όπου:

R_e = Κόστος Ιδίων Κεφαλαίων

R_d = Κόστος Ξένων Κεφαλαίων

E = Ίδια Κεφάλαια

D = Ξένα Κεφάλαια (χρέος)

T_c = Συντελεστής Εταιρικού Φόρου.

Η τρέχουσα Μεθοδολογία αναφέρεται στη Μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ΜΣΚΚ για τις ρυθμιζόμενες δραστηριότητες της μεταφοράς, διανομής, ΕΥΦΑ και αποθήκευσης στην αγορά φυσικού αερίου.

Οι παραδοχές και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της Μεθοδολογίας του ΜΣΚΚ για κάθε ρυθμιζόμενη δραστηριότητα θα ελέγχονται από τη ΡΑΕΚ.

Το ΜΣΚΚ στο οποίο έχει ληφθεί υπόψη ο πληθωρισμός και συνεπώς αντιστοιχεί σε πραγματικές τιμές υπολογίζεται από τη σχέση:

$$\text{ΜΣΚΚ(προ φόρων)}_{\text{real}} = \frac{(\text{ΜΣΚΚ (προ φόρων)}_{\text{nominal}} \times (1 - T_c) \times \pi)}{(1 - T_c) \times (1 + \pi)}$$

όπου:

π = Πληθωρισμός.

2 Μεθοδολογία υπολογισμού ΜΣΚΚ

2.1 R_e = Κόστος ιδίων κεφαλαίων

Ο υπολογισμός του κόστους ιδίων κεφαλαίων προκύπτει από το Μοντέλο Αποτίμησης Κεφαλαιουχικών Στοιχείων – Μοντέλο αποτίμησης CAPM. Το CAPM μπορεί να υπολογιστεί ως ακολούθως.

$$R_e = r_f + \beta_e \times \text{ERP}$$

Όπου:

R_e : Κόστος ιδίων κεφαλαίων

r_f : Επιτόκιο μηδενικού κινδύνου

r_m : Κίνδυνος αγοράς

$\text{ERP} = (r_m - r_f)$: Κίνδυνος Ιδίων Κεφαλαίων

β_e : Συντελεστής συστηματικού κινδύνου («levered beta» – «β») – υπολογισμός του συστηματικού κινδύνου ενός χρεογράφου.

2.2 Επιτόκιο μηδενικού κινδύνου (r_f)

Το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου είναι η αναμενόμενη απόδοση που μπορεί να αποφέρει μια επένδυση σε ένα πάγιο στοιχείο με μηδενικό κίνδυνο. Στην πράξη, είναι αδύνατο να βρεθεί μια επένδυση που είναι απαλλαγμένη από κάθε κίνδυνο. Εντούτοις, τα κρατικά ομόλογα επενδυτικού βαθμού που διακινούνται ελεύθερα στην αγορά (από ισχυρά οικονομικά κράτη) μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν σχεδόν μηδενικό κίνδυνο αθέτησης, καθώς οι κυβερνήσεις αυτές είναι απίθανο να πτωχεύσουν.

Πρέπει να επιλεγεί μια κυβέρνηση έκδοσης ομολόγων με γνώμονα τον χαμηλό μακροπρόθεσμο κίνδυνο, τόσο για την κυβέρνηση, όσο και για το ομόλογο, και τις μικρές μεταβολές στην απόδοσή της με την πάροδο του χρόνου. Τα ομόλογα που θα επιλεγούν πρέπει να είναι στο ίδιο νόμισμα με αυτό που δραστηριοποιείται η επιχείρηση, δηλαδή σε αυτήν την περίπτωση το ευρώ.

Η λήξη του ομολόγου πρέπει να αντανakλά όσο το δυνατόν καλύτερα την περίοδο απόσβεσης των παγίων στοιχείων της επιχείρησης. Η εν λόγω περίοδος για επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δραστηριοποιούνται στην αγορά φυσικού αερίου είναι 20-25 έτη. Εντούτοις, τα μακροπρόθεσμα ομόλογα είναι

πιθανό να επηρεαστούν από εξωγενείς παράγοντες και, κατά συνέπεια, η ονομαστική τους απόδοση δύναται να διαφέρει από την πραγματική απόδοση.

Οι περισσότερες χώρες στην ΕΕ χρησιμοποιούν δεκαετή κυβερνητικά ομόλογα για σκοπούς του υπολογισμού του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου.

Βάσει της μεθοδολογίας που περιγράφεται ανωτέρω, και λαμβάνοντας υπόψη τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που αντιμετωπίζει η Κύπρος, το Επιτόκιο Μηδενικού Κινδύνου δεν πρέπει να υπολογίζεται βάσει των κυπριακών κρατικών ομολόγων, καθώς το αποτέλεσμα θα ήταν ένα δυσανάλογα υψηλό ΜΣΚΚ. Κατά συνέπεια, και έως ότου παρέλθουν οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες που αντιμετωπίζει η Κύπρος, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα κρατικά ομόλογα άλλων κρατών της ΕΕ που θεωρούνται χαμηλού κινδύνου, για παράδειγμα της Γερμανίας. Λαμβάνοντας υπόψη τον μελλοντικό πληθωρισμό και τυχόν διαφορές μεταξύ του επιτοκίου τους έναντι της απόδοσής τους στην αγορά, η απόδοση αυτών των ομολόγων έως τη λήξη τους θεωρείται ως το κατάλληλο υποκατάστατο του Επιτοκίου Μηδενικού Κινδύνου. Οι τιμές του Επιτοκίου Μηδενικού Κινδύνου δεν διαφέρουν μεταξύ των δραστηριοτήτων μιας Κάθετα Ολοκληρωμένης Επιχείρησης.

2.3 Κίνδυνος Ιδίων Κεφαλαίων

Ο Κίνδυνος Ιδίων κεφαλαίων είναι η πρόσθετη απόδοση που απαιτεί ένας επενδυτής, προκειμένου να αποδεχθεί τον συστηματικό κίνδυνο που προκύπτει από τις επενδύσεις σε πάγια στοιχεία με κίνδυνο πέραν του μηδενικού. Στην ουσία αποτελεί την υπερβάλλουσα απόδοση που απαιτείται λόγω του αυξημένου κινδύνου σε σύγκριση με μια επένδυση μηδενικού κινδύνου και κατά συνέπεια υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του Κινδύνου αγοράς (απόδοση) και του Επιτοκίου μηδενικού κινδύνου:

$$ERP = (r_m - r_f)$$

Ο Κίνδυνος αγοράς (r_m) είναι η πρόσθετη απόδοση ενός χαρτοφυλακίου της αγοράς, σε σύγκριση με το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου. Για τους σκοπούς του υπολογισμού του ΜΣΚΚ, ως Κίνδυνος αγοράς ορίζεται ο ιστορικός μέσος όρος των κινδύνων για ένα δεδομένο δείγμα αγοράς.

2.4 Συντελεστής συστηματικού κινδύνου («β» - βήτα)

Το «β» ορίζεται ως η μέτρηση του συστηματικού κινδύνου (κίνδυνος ανεξαρτήτου μεταβλητότητας – non diversifiable risk) ενός ομολόγου/ μιας μετοχής σε σχέση με την αγορά ως σύνολο και σχετίζεται με το βαθμό στον οποίο η απόδοση μιας μετοχής επηρεάζεται από μεταβολές στην αγορά.

Ο καθορισμός ενός συντελεστή «β» μιας επιχείρησης απαιτεί μια ανάλυση της απόδοσης της επιχείρησης συγκριτικά προς την απόδοση ενός κατάλληλου χρηματιστηριακού δείκτη. Κατά συνέπεια, για τη διεξαγωγή της παραπάνω ανάλυσης, είναι αναγκαίο η επιχείρηση να είναι εισηγμένη σε χρηματιστήριο.

Για τον καθορισμό ενός συντελεστή «β» στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν είναι εισηγμένη σε χρηματιστήριο, σύμφωνα με την κοινή πρακτική, πραγματοποιούνται συγκριτικές μελέτες βάσει ενός δείγματος επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε παρόμοιους τομείς. Ως συντελεστής «β» ορίζεται ο μέσος όρος των τιμών του συντελεστή «β» διαφορετικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο πεδίο, για κάθε δραστηριότητα μιας κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης, ξεχωριστά. Οι πληροφορίες για τις επιχειρήσεις αυτές διατίθενται δημόσια και κατά συνέπεια μπορούν να εξαχθούν εύκολα χρησιμοποιώντας πληροφορίες από χρηματοοικονομικές βάσεις δεδομένων για κάθε μία από τις δραστηριότητες της μεταφοράς, της διανομής, της αποθήκευσης, του ΥΦΑ, και της προμήθειας.

Ο συντελεστής «β» που αντλείται από αυτές τις βάσεις δεδομένων, αντιστοιχεί στον συντελεστή «β» των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων και λαμβάνει υπόψη το ποσοστό δανειακής εξάρτησης κάθε επιχείρησης στο δείγμα. Λόγω των διαφορετικών ποσοστών δανειακής εξάρτησης μεταξύ των επιχειρήσεων στο δείγμα και της επιχείρησης για την οποία πρέπει να καθοριστεί ο συντελεστής «β», ο μέσος συντελεστής «β» του δείγματος δεν είναι αξιόπιστος δείκτης. Επομένως, είναι αναγκαίο ο συντελεστής «β» των ιδίων κεφαλαίων του δείγματος να μετατραπεί σε συντελεστή «β» πάγιων στοιχείων, ο μέσος όρος του οποίου θα αντανάκλα επαρκώς τον συντελεστή «β» των πάγιων στοιχείων της επιχείρησης. Κατά συνέπεια, ο συντελεστής «β» των πάγιων στοιχείων που έχει καθοριστεί, μετατρέπεται (επαναμόχλευση – re-levering) σε συντελεστή «β» ιδίων κεφαλαίων χρησιμοποιώντας το ποσοστό δανειακής εξάρτησης κάθε δραστηριότητας και τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή.

2.5 R_d - Κόστος Ξένων Κεφαλαίων

Το Κόστος Ξένων Κεφαλαίων (χρέους) ισούται με το μέσο επιτόκιο που καταβάλλει μια επιχείρηση επί του τρέχοντος χρέους, το οποίο χρηματοδοτεί το κόστος των δανείων, των ομολόγων, ή άλλων μορφών χρέους, ως ποσοστό. Μαζί με το κόστος κεφαλαίου, συνιστά την κεφαλαιακή δομή της επιχείρησης.

Το κόστος ξένων κεφαλαίων πρέπει να υπολογίζεται για κάθε δραστηριότητα μιας κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης ξεχωριστά, λαμβάνοντας υπόψη τα ξένα κεφάλαια που έχει λάβει κάθε δραστηριότητα. Το συνολικό κόστος δανεισμού υπολογίζεται και παρουσιάζεται στις ετήσιες ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Δεδομένης της ανάγκης υπολογισμού του ΜΣΚΚ για όλες τις δραστηριότητες, η ιδανική προσέγγιση πρέπει να βασίζεται στον λεπτομερή διαχωρισμό του χρέους (δάνεια) και του σχετικού επιτοκίου της επιχείρησης στις δραστηριότητες της μεταφοράς, της διανομής, της ΕΤΥΦΑ και της αποθήκευσης, ενώ ο υπολογισμός του επιτοκίου πρέπει να πραγματοποιείται ξεχωριστά για κάθε δραστηριότητα.

2.6 Πραγματικός φορολογικός συντελεστής (Tc)

Ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής (effective tax rate) μιας επιχείρησης είναι ο σταθμισμένος φορολογικός συντελεστής βάσει του οποίου φορολογούνται τα κέρδη προ φόρων. Υπολογίζεται διαιρώντας τα συνολικά φορολογικά έξοδα της επιχείρησης με τα κέρδη προ φόρων. Σημειώνεται ότι λαμβάνονται υπόψη όλες οι φορολογικές υποχρεώσεις της επιχείρησης, όχι μόνο ο τρέχων εταιρικός φόρος και κατά συνέπεια, ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής ενδέχεται να είναι υψηλότερος από τον συντελεστή εταιρικού φόρου. Εντούτοις, και για λόγους απλοποίησης, αποτελεί κοινή πρακτική να χρησιμοποιείται ο συντελεστής εταιρικού φόρου ως πραγματικός φορολογικός συντελεστής.

2.7 Κεφαλαιακή δομή της επιχείρησης

Τέλος, η κεφαλαιακή δομή μιας επιχείρησης, δηλ. ο διαχωρισμός μεταξύ Ιδίων Κεφαλαίων και Ξένων Κεφαλαίων, αποτελεί εξ ορισμού τη βάση υπολογισμού του ΜΣΚΚ. Το ποσοστό που χαρακτηρίζει την κεφαλαιακή δομή είναι ο δείκτης χρέους (δείκτης δανειακής εξάρτησης) που υπολογίζεται ως το συνολικό Χρέος διά των συνολικών Ιδίων Κεφαλαίων όπως προσδιορίζονται στον ισολογισμό. Εντούτοις, στην εξίσωση υπολογισμού του ΜΣΚΚ χρησιμοποιούνται τα ποσοστά του Ξένων και Ιδίων Κεφαλαίων διά του Συνολικού Κεφαλαίου ($D / (D + E)$, $E / (D + E)$).

Κατ' επέκταση, κάθε Κάθετα Ολοκληρωμένη Επιχείρηση πρέπει να διαχωρίζει τα Ίδια Κεφάλαια και τα Ξένα Κεφάλαια ανά δραστηριότητα για την οποία υπολογίζεται το ΜΣΚΚ.